

СТАНОВИЩЕ

от д-р Ивелин Алдинов Моллов - доцент

Пловдивски университет "Паисий Хилендарски",
Биологически факултет, Катедра "Екология и ООС",

ул. "Цар Асен" 24, BG-4000, гр. Пловдив

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен 'доктор'

в област на висше образование 4. Природни науки, математика и информатика

професионално направление 4.3. Биологически науки

докторска програма „Екология и опазване на екосистемите“.

Автор: Владимир Дамянов Добрев

Тема: „Изследване миграциите на египетския лешояд (*Neophron percnopterus Linnaeus, 1758*).“

Научни ръководители: доц. д.б.н. Дилян Г. Георгиев (ПУ "Паисий Хилендарски", Биологически факултет, Катедра "Екология и ООС"),

доц. д-р Георги С. Попгеоргиев (Национален природонаучен музей при БАН – гр. София).

1. Общо представяне на процедурата и докторанта

Със заповед № Р33-6556 от 19.12.2018 г. на Ректора на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ съм определен за член на научното жури за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема „Изследване миграциите на египетския лешояд (*Neophron percnopterus Linnaeus, 1758*).“ за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ в област на висше образование 4. Природни науки, математика и информатика, професионално направление 4.3. Биологически науки, докторска програма „Екология и опазване на екосистемите“. Автор на дисертационния труд е Владимир Дамянов Добрев – докторант в задочна форма на обучение (отчислен с право на защита) с научни ръководители доц. д.б.н. Дилян Г. Георгиев (ПУ "Паисий Хилендарски", Биологически факултет, Катедра "Екология и ООС"), доц. д-р Георги С. Попгеоргиев (Национален природонаучен музей при БАН – гр. София).

Представеният от Владимир Дамянов Добрев комплект материали е в съответствие с Чл.36 (1) от Правилника за развитие на академичния състав на ПУ, включва следните документи:

- молба до Ректора на ПУ за разкриване на процедурата за защита на дисертационен труд;

- автобиография в европейски формат;
- нотариално заверено копие от диплома за висше образование (ОКС ‘магистър’);
- заповеди за записване в докторантура;
- заповеди за провеждане на изпити по „Методики в екологичните изследвания“, „Статистически методи в екологията“ и „Консервационна екология“ от индивидуалния план и съответни протоколи за издържани изпити с успех Отличен (6.00) и за трите изпита;
- протоколи от катедрени съвети, свързани с докладване на готовност за откриване на процедурата и с предварително обсъждане на дисертационния труд;
- дисертационен труд;
- автореферат;
- списък на научните публикации по темата на дисертацията;
- копия на научните публикации;
- декларация за оригиналност и достоверност на приложените документи;
- справка за спазване на специфичните изисквания на Биологически факултет;
- сертификати за участия в конференции и обучения.

Докторантът е приложил **4 броя** публикации (три от които с импакт фактор), и сертификати за участие в **2 конференции** (една в България и една в чужбина) и **2 специализирани обучения** по темата на дисертацията.

2. Актуалност на тематиката

Изучаването на миграционното поведение при различните видове птици е едно от фундаменталните направления в екологичните изследвания. Проучването върху миграционната екология на египетския лешояд, е актуална тема, която разкрива не само нови аспекти от биологията и екологията на вида, но е и стъпка към разработването на адекватни консервационни мерки за опазването на този застрашен от изчезване вид.

3. Познаване на проблема

Докторанта познава проблема отлично. Това личи както от подробната литературна справка, която той оценява и аналитично, което подпомага за разрешаване на поставената цел и задачи, така и от дългия период на работа посветен на дадения проблем и стотиците консултации и съвместно сътрудничество с редица специалисти в областта (изброени в главата „Благодарности“).

4. Методика на изследването

Използвани са съвременни методи за изследване на миграционната екология на египетския лешояд, а именно: маркиране и проследяване на възрастни и млади египетски лешояди със сателитни предаватели, което дава възможност за изследване върху характеристиките на миграцията на вида - основни места с тесен фронт на миграция, миграционни коридори, места за зимуване, почивка и хранене; анализ на смъртността на младите птици по време на миграция и определяне на вероятността за оцеляването им; определяне на индивидуалния участък при млади и възрастни птици. Докторанта използва съвременни статистически и ГИС методи и ги прилага с вещина, което показва неговата отлична методическа и практическа подготовка на полеви изследовател.

5. Характеристика и оценка на дисертационния труд и приносите

Дисертационният труд съдържа 134 стр., от които 25 стр. с литература, включващи 279 литературни източника, от които 6 на кирилица и 273 на латиница, 8 таблици и 13 фигури. Структурата на дисертационния труд, според предоставеното "Съдържание" е следната: Увод - 3 стр., Цел и задачи - 1 стр., Литературен преглед - 26 стр., Географски обхват на проучването - 4 стр., Материал и **методи** - 11 стр., Резултати и обсъждане - 51 стр., Заключение и изводи - 2 стр., Приноси – 1 стр., Литературен списък - 25 стр., Приложения - 4 стр. - таблици от статистически анализ и цветни снимки.

Основната тежест на дисертационният труд е главата „Резултати и дискусия“. В нея се представят резултатите от приложените съвременни методи за подобен род проучване, подкрепени със адекватна статистическа обработка и ГИС анализ и визуализиране. Много важна част от тази глава, според мен са представените данни за установените индивидуални участъци на изследваните птици, както и определянето на смъртността и описанието на установените заплахи за вида, установени в хода на проучването. Докторанта предлага и конкретни конзервационни мерки, което също показва високия научен и конзервационен принос на изследването.

Работата завършва със заключение и изводи (11 на брой), където се обобщават установените тенденции от проучването, които изцяло отговарят на поставената цел и задачи. Естеството и достоверността на материала, върху който се изграждат изводите, не будят съмнение. Автора е бил достатъчно прецизен, както при теренната работа, така и при анализа и обработката на резултатите.

Критични забележки и препоръки:

- Номерацията на таблица 6 на стр. 84 е сбъркана и погрешно написана като „Таблица 5“, като и номерацията на последващите таблици следва да се увеличи с 1 номер.

- Номерацията на Фиг. 2 на стр. 42 и Фиг. 3 на стр. 54 са погрешно дадени, като „Фиг. 1“, като номерацията на и на последващите фигури следва да се коригира. Редно е номерацията на таблиците и фигурите да си вървят последователно от началото до края на текста, а да не се „рестартират“ във всяка глава. Цитирането на таблиците и фигурите в текста също следва съответно да бъде коригирано.
- Литературният списък е по-удобно да бъде номериран за по-лесно боравене с литературните източници.

6. Преценка на публикациите и личния принос на докторанта

Публикациите могат да бъдат класифицирани по вид: *статии* – 4 броя; *доклади* – 2 броя), по значимост: статии в издания с импакт-фактор – 3 броя, по място на публикуване: статии в реферирани международни списания – 4 броя; по език, на който са написани: на английски език – 4 броя, по брой на съавторите: самостоятелни – 1 брой; с трима и повече съавтори – 3 броя. И четирите статии са публикувани в престижни, специализирани, орнитологични списания, 3 от които са с импакт фактор.

Докторанта е взел участие в 2 конференции с доклади по тематиката на дисертационният труд – една в Италия и една в България, за които е предоставил съответните сертификати за участие.

На основата на прегледаните от мен публикации докторанта е проявил изследователски интерес още преди да бъде зачислен, като докторант към катедра „Екология и опазване на околната среда“, което показва инициативност и интерес към научните изследвания. Дисертационният труд и извършената работата по него са изцяло лично дело на докторанта. Няма данни за недобросъвестно използване на чужди непубликувани или публикувани резултати, наблюдения, идеи и др.

7. Автореферат

Той обхваща 31 страници и сбито отразява уводните 5 раздела, малко по-подробно – шестия (Резултати и обсъждане). Установих пълна еднаквост на изводите в дисертацията и автореферата. Написан е добре, стегнато, ясно и отговаря на изискванията на съответните правилници, като отразява основните резултати, постигнати в дисертацията.

8. Препоръки за бъдещо използване на дисертационните приноси и резултати

Представените в дисертацията приноси са оригинални и

произтичат пряко от изпълнението на целта и задачите на изследването. Те биха могли да помогнат пряко за предприемнето на консервационни мерки и действия за опазването на египетския лешояд – един затрашен от изчезване вид в нашата орнитофауна.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд *съдържа научни, научно-приложни и приложни резултати, които представляват оригинален принос в науката* и отговарят на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на ПУ „Паисий Хилендарски“. Представените материали и дисертационни резултати **напълно** съответстват на специфичните изисквания на Биологически факултета към ПУ, приети във връзка с Правилника на ПУ за приложение на ЗРАСРБ.

Дисертационният труд показва, че докторантът **Владимир Дамянов Добрев притежава** задълбочени теоретични знания и професионални умения по научна специалност „Екология и опазване на екосистемите“ като **демонстрира** качества и умения за самостоятелно провеждане на научно изследване.

Поради гореизложеното, убедено давам своята *положителна оценка* за проведеното изследване, представено от рецензираните по-горе дисертационен труд, автореферат, постигнати резултати и приноси, и *предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен ‘доктор’* на **Владимир Дамянов Добрев** в област на висше образование: 4. Природни науки, математика и информатика, професионално направление 4.3. Биологически науки, докторска програма „Екология и опазване на екосистемите“.

08.02.2019 г.

Изготвил становището:

(доц. д-р Ивелин Моллов)